

план-конспект уроку. При плануванні обов'язково враховувалися результати контролю за здоров'ям підлітків з ДЦП та рівень їх фізичної підготовленості.

Впровадження програми професійно-прикладної фізичної підготовки в навчально-виховний процес підлітків з ДЦП дозволило оптимізувати даний процес та дало змогу значно більше уваги приділити власне професійно-прикладній фізичній підготовці таких осіб.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ильинич В.И. О взаимосвязи общей и профессионально-прикладной физической подготовки в процессе физического воспитания студентов // Теория и практика физической культуры. – 1979. - №10. – с.37-38.
2. Ильинич В.И. О некоторых проблемных вопросах профессионально-прикладной физической подготовки // Теория и практика физической культуры. – 1990. - №3. – с.13-15.
3. Кабачков В.А. Основы физического воспитания с профессиональной направленностью в учебных заведениях профтехобразования: Автореф. дисс... докт. пед. наук.-М., 1996.- 63с.
4. Кадыров Р.М. Методический подход к исследованию взаимосвязи работоспособности и направленности физической тренировки операторов // Теория и практика физической культуры. – 1987. - №9. – с.8-9.
5. Полиевский С.А. Исследование влияния различной физической подготовки на функциональное состояние организма подростков в связи с освоением профессии: Автореф. дисс... докт. пед. наук.- М., 1973.- 17с.
6. Полиевский С.А. Принципы и методика отбора средств ППФП // Проблемы совершенствования советской системы физического воспитания и управления физкультурным движением. – Москва. – 1980. – с.85-91.

ORGANIZATION AND PLANING BASICS OF PROFESSIONAL-APPLIED PHYSICAL PREPARATION OF DCC TEENAGERS, STUDYING AT VOCATIONAL SCHOOLS

KOVIN'KO MUKHAYILO

L'viv State Institute of Physical Culture

The problem of organization and planing basics of professional-applied physical preparation of DCC teenagers, studying at vocational schools has been studied. It has been analyzed a method system of lessons conducting depending on professional specialties and state of health of DCC students.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ

ЛАРИСА КОЗІБРОДА

Львівський державний інститут фізичної культури

Дошкільний вік вважається найважливішим періодом у процесі розвитку і формування дитини. Одним з головних і дієвих засобів профілактики різноманітних порушень є правильне фізичне виховання дитини. Воно повинно починатися з

першого року життя, містити різноманітні засоби і методи фізичного виховання, які відповідають віку, розвитку а також наявній патології. Саме в дошкільному віці найбільш інтенсивно розвиваються різноманітні якості, в тому числі й фізичні. Тому рання корекція вад розвитку дитини вважається особливо важливою [2, 6 та ін.].

За останні роки в нашій країні спостерігається тенденція до зростання кількості дітей з патологією зору. Так, кількість дітей, що навчаються в спеціалізованих школах-інтернатах зросла за останні 10 років у 8 разів [5 та ін.]. Належний рівень забезпечення оптимальних специфічних умов навчання виховання дитини з порушенням зору, її подальшої соціально-трудової реабілітації та інтеграції в суспільство є важливими завданнями системи освіти і вважаються критеріями оцінки його цивілізованості й гуманності [10]. Тому вивчення й дослідження особливостей фізичного стану дітей з функціональними порушеннями зору є актуальними в сучасній Україні.

Метою нашого дослідження було дослідити досвід теорії і практики організації фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушеннями зору в спеціалізованих закладах. Для вирішення поставленої мети використовувалися теоретичні методи досліджень.

Аналіз літературних джерел показав, що зі станом органу зору дитини тісно пов'язані зміни в стані здоров'я. У 36,6% учнів шкіл-інтернатів для дітей з порушеннями зору спостерігаються стійкі патології різних органів і систем [6]. Захворювання внутрішніх органів, нервової системи і хребта powodують короткозорість, порушення акомодатції [5]. Встановлено, що існує взаємозв'язок між порушеннями зору і такими захворюваннями, як ревматизм, рахіт, хронічний тонзиліт, порушення опорно-рухового апарату, серцево-судинної та дихальної системи [7]. При аномальному розвитку дітей із сенсорними недоліками (слабкозорі, глухі і т.д.) спостерігаються:

- первинні відхилення в роботі органів, обумовлені їх ушкодженням внаслідок захворювань або ушкоджень організму;
- вторинні відхилення, які виражаються у затримці розвитку деяких психічних процесів і рухових функцій, тісно пов'язані із ушкодженням сенсорних функцій.

Встановлено, що діти з вадами зору в моторному і фізичному розвитку відстають від своїх однолітків, які бачать добре. Вони мають значні відхилення в розвитку рухової сфери і формуванні основних рухів [1, 6, 7]. При порушенні зору спостерігаються сповільнення в розвитку рухових функцій, орієнтації в просторі, сприйнятті, у формуванні предметних і просторових уявлень. Слабкозорість негативно впливає на розвиток усіх сторін рухової функції, особливо на регуляцію швидкості, відхилення в розвитку почуття ритму [10]. У слабкозорих дітей встановлені значні відхилення в диференціюванні простору, часу, форми статичної і динамічної рівноваги [10]. Все це обумовлює специфічні труднощі в навчанні рухам у фізичному вихованні.

При втраті зору погіршуються показники фізичної підготованості. Найбільше порушуються витривалість, координація, бистрість (відставання від норми становить 5-30%). Значно менше (8-12 %) виражені відставання за показниками

м'язової сили і швидкісно-силових якостей [7]. При неповноцінному зорі на рухових функціях негативно позначається відсутність необхідного самоконтролю і саморегулювання рухів. У фізичних вправах, що не вимагають зорового контролю, наприклад – вправи на гнучкість і силу, слабозорі діти можуть показувати високі результати [7, 10].

Патологічні процеси, що розвиваються в результаті хвороби, викликають комплекс психічної неповноцінності, що характеризується тривогою, втратою впевненості в собі, пасивністю чи ізольованістю, або навпаки - егоцентризмом та агресивністю [6].

Фахівцями встановлений позитивний вплив оптимальних фізичних навантажень на психічний і фізичний стан дитини [6, 7]. Але перед дослідниками все ж постає завдання пошуку оптимальних параметрів навантаження.

Більшість дослідників присвятили свої дослідження розробці оптимальних методик фізичного виховання дітей шкільного віку. Ними пропонуються різні підходи у розвитку здатності школярів до орієнтування в просторі, корекції недоліків фізичного розвитку [8], покращення їх психоемоційного стану [3]. Дослідження, присвячені вивченню особливостей методики фізичного виховання дошкільнят, не проводилися.

Розроблені методичні рекомендації здійснення заходів для профілактики порушень в людей тих професій, діяльність яких пов'язана з навантаженням зорового аналізатора [1], методика фізичного виховання учнів і студентів спеціальних медичних груп (відхилення в показниках зору яких складає від 6 діоптрій). Проте поза увагою фахівців залишилися особливості методики фізичного виховання дітей з функціональними порушеннями зору, яких у практиці фізичного виховання відносять до підготовчої медичної групи. Відсутність методичних рекомендацій не дозволяє достатньо вирішити завдання фізичного виховання дошкільнят.

Фахівцями встановлений позитивний вплив плавання [3, 7] на показники фізичного розвитку дітей з порушеннями зору. Фахівцями [4] пропонується використання тренажерних засобів у фізичному вихованні сліпих дітей. Хоча гімнастичні вправи є ефективним засобом формування чуття ритму, динамічної рівноваги – тих якостей, які передусім страждають при порушеннях зорового аналізатора, піддаються суворому дозуванню, дають змогу цілеспрямовано впливати на окремі м'язові групи, практично недослідженими залишаються можливості використання засобів гімнастики у фізичному вихованні дітей дошкільного віку з функціональними порушеннями зору.

Висновки. Проблема корекції і компенсації недоліків втрачених функцій організму, фізичного розвитку засобами фізичного виховання в дошкільному віці є дуже актуальною.

У науково-методичній літературі наголошується про важливість профілактики порушень функцій організму, які виникають внаслідок порушень зору. Зокрема, у дітей з порушеннями зорового аналізатора відмічаються відхилення у показниках фізичного розвитку, функціонального стану, фізичної підготовленості. Такі діти страждають частою хворобливістю, відхиленнями у психічній сфері.

На сьогоднішній день розроблені рекомендації для дорослих осіб, праця пов'язана з навантаженням зорового аналізатора, школярів, студентів спеціальних медичних груп. Разом з тим практично відсутні дані про особливості використання гімнастичних вправ у фізичному вихованні дітей дошкільного віку, які мають функціональні порушення зору.

Усе вищезгадане підтверджує актуальність досліджень присвячених особливостей фізичного виховання дошкільнят з функціональними порушеннями зору в умовах спеціалізованих закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аветисов Э. С., Курпан Ю.И., Ливадо Е.И. Занятия физической культурой близорукости. - Москва: Физкультура и спорт, 1980. - 72 с.
2. Гвоздецька С. Стан фізичного розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку. - Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей в галузі фізичної культури та спорту. - Львів: ЛДІФК, 2001. - Випуск 5. Том 2. - С.127-130.
3. Гета Алла. Плавання як засіб формування позитивного психоемоційного стану слабозорих школярів. Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей в галузі фізичної культури та спорту. - Львів: ЛДІФК, 2001. - Випуск 5. Том 2. - С.297.
4. Касаткин Л.Ф. Формирование двигательных функций у слепых детей. Преодоление недостатков физического развития в процессе школьного обучения. Автореф. дисс. на соиск. учен. степ. док. пед. наук. Москва: НИИ диффектологии АПН СССР, 1980.
5. Макаренко О. Реабілітація слабозорих дітей 13-15 років в умовах інтернату засобами фізичного виховання. - Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей в галузі фізичної культури та спорту. - Львів: ЛДІФК, 2001. - Випуск 4. - С.277.
6. Огорелкова Л. Специфіка занять по адаптивному фізичному вихованню сліпими та слабозорими школярами. - Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей в галузі фізичної культури та спорту. - Львів: ЛДІФК, 2001. - Випуск 5. Том 2. - С.252-255.
7. Сермеев Б.В.. Физическое воспитание детей с нарушением зрения. К: Зорин, 1987. - 112 с.
8. Силант'єв Д., Байкіна Н. Корекція фізичного розвитку слабозорих дітей засобами плавання. - Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей в галузі фізичної культури та спорту. - Львів: ЛДІФК, 2001. - Випуск 5. Том 2. - С.281-285.
9. Синьова Є.П., Очеретюк Т.Л. Методика проведення лікувально-фізкультурних занять в початкових класах шкіл слабозорих /Методичні рекомендації. Кіровоград, 1992. - 51 с.
10. Яримбаш К. Порівняльна характеристика морфофункціонального і функціонального стану рухової сфери слабозорих підлітків. - Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей в галузі фізичної культури та спорту. - Львів: ЛДІФК, 2001. - Випуск 5. Том 2. - С.297-300.

PHYSICAL TRAINING OF THE CHILDREN UNDER SCHOOL AGE WITH FUNCTIONAL POOR EYESIGHT

LARYSA KOZIBRODA

Lviv State Institute of Physical Culture

The actuality of physical training execution for improvement of the pre-school age children's physical state that have a functional poor eyesight is being argued in this article. The author analyzes methods, approaches, and various authors' methods, methodical materials existent at the present days.

КОРЕКЦІЯ РУХОВИХ ПОРУШЕНЬ ДІТЕЙ ІЗ ВАДАМИ СЛУХУ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ

ОЛЕКСАНДР КОЛИШКІН

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

На сучасному етапі розвитку суспільства дуже гостро постає проблема спеціалізації дітей з різноманітними порушеннями у розвитку, в тому числі із порушеннями слуху. За останнє двадцятиріччя кількість людей із вадами слуху в світі не зменшується і становить 4-6 % [5, 109].

Процеси гуманізації суспільного життя, які нині відбуваються, потребують створення належних умов для соціальної адаптації та інтеграції мільйонів осіб із обмеженими можливостями.

Замкнутість системи освіти глухих та слабочуючих дітей стінами інтернатів обмежує їх соціальну адаптацію. Слід відмітити, що діти, які страждають різноманітними порушеннями слуху, часто не отримують соціальної допомоги [1, 10]. Глуха дитина поза соціальним навчанням розвиватиметься як особистість, але темп і характер її розвитку не буде адекватним рівню та характеру її соціального оточення.

Значну увагу спеціалістів у галузі сурдопедагогіки привертає проблема корекції рухових порушень глухих дітей та їх соціальної адаптації на основі застосування фізичних вправ та спорту. Саме рухова діяльність забезпечує той безпосередній зв'язок дитини з оточуючим світом, який лежить в основі розвитку її психічних процесів та організму в цілому. Рациональна рухова активність дозволяє набуття самостійності, соціальної, побутової, психічної незалежності, професіоналізуватись у професійній діяльності, відпочивати, розвивати фізичні здібності.

Вчені-сурдопедагоги встановили, що антропометричні показники фізичного розвитку дітей з порушенням слуху (зріст, вага, обвід грудної клітки) майже не відрізняються від антропометричних показників здорових однолітків. Для глухих та слабочуючих характерний безперервний поступовий, хоча й нерівномірний фізичний розвиток. Дисгармонія у розвитку глухих виявляється у більш низькому, порівняно з нормою, рівні розвитку фізичних якостей, який виявляється як рухове порушення [2, 132].

У зв'язку з особливостями фізичного та розумового розвитку дітей із порушеннями слуху виникає спеціальне завдання – корекція та компенсація